NĂM THỨ MƯỜI — SỐ 1041 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 13 SEPTEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BÁO

	Nếu lấy báo tại nhà quản lý ở Hanoi	Ngoài làng đến nhà	Mua tại nhà giây thép	Mua tại nhà giây thép Gửi đi Pháp	Ngoại quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	9$00	9$00
Các lăng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur-en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LOÀN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Acceptées à raison de 2 lignes au cent. timètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$10 le cm.
Par contrat annuel . . . . 0$08 le cm.
Par continuation et par insertion. . . . 0$10 le cm.
Réclame dans la 1re page. . . . 1$ la ligne.
Annonces judiciaires et légales. . . . 0$20 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều nên cân-thận

(*Tiếp theo*)

Những người vú sữa ở ta phần nhiều xuất thân là con nhà ít chịu cái ánh sáng giáo-dục. Có khi gồm cả những tâm tính xấu-xa cùng cách ngôn-ngữ thô-bỉ mà có trong một người. Vậy khi nuôi một đứa con của chủ ấy-thác cho, thì thường chỉ quí hồ làm sao cho đứa trẻ nín : lời khấp đầu đỉnh cuối phố ; xách đi chạy nắng ra mưa ; theo người những cách điểm đàng ; tập nói những câu chửi rủa ; lúc khóc thì cho ăn cho uống, nào chiếc bánh, dẫn mía, nhét đầy mồm mà chẳng ra bữa nào, lúc hơn thì tán mẫn tán-mía, nào con ngoáo con op, ông ba bị chìn quai luồn mồm mà không có chút chi là chân lý. Một người chăn nuôi con trẻ, mà nhân cách như thế, rất có hại cho đứa trẻ đủ mọi đường. Ấy là bốn điệu hại.

Đứa trẻ lúc nhỏ, cái óc nó còn yên lặng, chưa cảm xúc điều gì, nếu cứ ngày tập quen những điều láo lếu, những tính biếng lười, thì rồi sau dẫu có công giáo-dục đến đâu, cũng khó mà gột rửa cho hết những cái căn-tính « nó lệ » mà nó đã bẩm thụ ở người con ở. Thế thì được-dục mong gì? Cơ thể đứa trẻ là cái thân non nớt, phải tạng đứa trẻ là cái máy dễ hư, nếu cứ ngày ngày ăn uống thất thường, chơi nghịch bừa-bãi, không biết gìn giữ kiêng khem, thì cái bệnh-căn từ bé đã gieo sâu, khác nào như cái cây mới nứt nanh đã bị sâu-cắn, dẫu có phí công điều tỉ cũng khó lòng mà bỏ cứu lại được. Thế thì thể-dục mong gì? Cái tâm-tư đứa trẻ, mới đầu rất là thuần-nhất, rất là thừa-thới, cho nên cái gì đã cảm xúc từ lúc nhỏ thì dẫu suốt đời cũng khó quên. Nay cứ thường nghe những nhời hách-trượt đáng kinh, những sự quái quỉ khó hiểu, cái căn-tính lẫy ngày càng thêm nhờn, rồi sinh ra nhứt nhát mê-muội, chớ không còn can đảm mạnh bạo, chí khí sáng suốt nữa. Thế thì trí-dục còn mong gì? Người Tàu ngày xưa còn lệ thi-cử, trừ mục cung khai tam đại không kể, ngoài ra còn phải khai nhũ-mẫu nữa.

Ấy cũng là vì tính tình đứa trẻ thường có khi không giống cha mẹ, mà lại giống vú nuôi, người vú nuôi tức là người mẹ thứ hai của đứa con, cái tính di truyền rất là đề làm. Ấy người Tàu nuôi vú ngày trước đã lấy làm một sự quan-hệ như thế, ta há lại chẳng nên cẩn thận mà gìn giữ lựa chọn sao?

Thế nhưng không phải thế mà thôi đâu! Những điều hại đó còn có khi không xảy ra ở người vú-sữa tốt, duy còn hai điều hại thông-tệ trong sự nuôi vú sữa, thì dù thế nào cũng vẫn là không tránh khỏi: một là trái phần đạo-đức đối với nhân loại. Hai là trái phần nghĩa-vụ đối với gia-đình.

Thế nào là đạo-đức đối với nhân-loại? Đạo-đức đối với nhân loại tức là không lấy lợi mình mà hại người, không lấy ích mình mà thiệt người, ngầm ta ra người, lúc nào cũng phải có chút tình bác ái, đồng-đẳng, chớ không có cậy mình.

Kia xem như một hạng người kéo xe tay, ở Âu, Mỹ tuyệt nhiên không có, không phải là những nơi ấy không có người đói khát nghèo khổ, nhưng nghĩ đến nhân-đạo thì người ta không nỡ ngồi, người phu xe kéo xe lấy tiền, tuy là sinh kế bắt buộc mà nên, nhưng kẻ có tiền sao nỡ cậy thế lực ông thần-tiền mà coi đồng-bào là thân trâu ngựa? Sự nuôi vú sữa nay cũng thế, vì rằng kẻ ở vú, lấy sữa nuôi con người, tất bỏ con mình phải nheo nhóc khổ-sở, ở phần người thuê tuy mất tiền lấy việc, không phải là sự ức-hiếp gì, ở người ở cũng là nghèo-khổ bắt phải thế. Song lấy con mất đạo-đức mà xét, thì sao tỏ đẻ con mình được tử-tế, mà đứa con người vú chỉ vì người mẹ bức vì sinh kế, đành nỗi khôn ngăn yêu-o, mà có khi đến thiệt-mạng nữa, cái thảm ấy ta nghĩ sao cho đành lòng? Thế mà ngày nay đua nhau nuôi vú lấy làm sang, chẳng hóa ra không còn nghĩ gì đến chút nhân-đạo? Ấy là một cái ngộ-điểm đó !...

Thế nào là nghĩa-vụ đối với gia-đình? Cái nghĩa-vụ của người dàn bà ở trong gia-đình, là phải làm hết bổn-phận người vợ hiền, người mẹ thảo, người vợ hiền tất phải giúp đỡ chồng trong phần nội trợ ; người mẹ thảo tất phải dạy nuôi con cái cho được lớn khôn. Và chăng con cái là mình đẻ ra thì mình phải thì sữa, phải nuôi, cái thực liệu của đứa trẻ thơ thì tạo hóa vốn đã sẵn cho ta lấy thứ sữa rất quí báu, nay con không nuôi lại nuôi vú, đem cái chất sữa qui-báu trời cho để nuôi trẻ, bỏ hoài đi mà không dùng, thành ra chỉ biết để mà không biết nuôi, thế thì khác gì con vịt! mà sao cho hết cái bổn phận có con khó nhọc vì con, mà nên được cái danh-dự vợ hiền mẹ thảo. Điều ấy quan hệ cho đức-tính thế-diện, có phải là một sự khinh-thường đâu?

Vậy mong rằng: các bà có chức trách làm mẹ nên nghĩ đến bổn-phận mình, đến lương tâm mình, con cái mình sao nỡ để phó-thác cho người ngoài? con cái người sao nỡ để dàn nỗi bơ-vơ khổn nạn? thì nên tự nuôi lấy con, còn người bầu chỉ nên nuôi kẻ bà-đỡ, chớ dừng có nuôi người vú sữa làm gì.

Hoặc nhỡ ra đau yếu tật-bệnh, không có sữa để nuôi con, khi ấy sẽ nên nuôi vú sữa. Song nên chọn người nào tính nết hiền hậu, thân thể lành mạnh, nhớ quan thầy thuốc khám, quả không có bệnh nguy hiểm gì, thì sẽ giao cho cái việc nuôi trẻ. Còn đứa con người vú, cũng cho cùng dân, cắt người bồ riêng, mà một ngày vài lần được bú sữa mẹ. Thế thì mọi bề toàn vẹn, song cốt nhất phải nhớ câu « Nuôi vú sữa là bất-đắc-dĩ » chớ quên, như thế mới không hại vậy.

Ôi! nuôi vú sữa là một việc rất nhỏ, nhưng ảnh-hưởng rất to, nếu không cẩn-thận ra thì nào trách nhiệm ở gia-đình, đạo-đức ở xã-hội, nói giống của dân-tộc, của nước nhỏ, phương ngoại vì đó không nhỏ. Vậy ta phát-biểu ra mà bàn bạc, là mong rằng ai ai cũng lưu-tâm cẩn thận, để ý giữ gìn, mà đừng có khinh thường cầu thả thì nói giống may lắm, danh-dự may lắm! đạo đức ở nhân-quần xã-hội may lắm.

Các nhà có chức trách giáo dục nghĩ sao? Các người ở địa vị cha mẹ nghĩ sao? Các bậc có nhiệt-thành với nhân tâm thế-đạo nghĩ sao?

Bùi-Minh

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 11 Septembre 1922

Một cuộc bay

Hai phi-hành-gia Đại-pháp đi bay vòng từ Paris đến Marốc (le stong đi giờ đồng hồ bằng một cái phi-cơ Bréguet, động cơ Renault 500 mã-lực và dùng một cái máy vô tuyến-điện thứ của M. Ratean, khoa học bàn-làm-việc thứ ra đồng để bay lên tòng cao Tắc-lực trung-bình tính được 225 kilomètres trong một giờ.

Giữ giải vô-tuyến Âu-châu

Vô-tuyến-điện-gia Sô-viết-Âu-châu, vì nhà Sô-viết nước Bỉ-lợi-Thời đến vô đến kéo thứ hai để bị ngã nên lần sau rồi bỏ.

Việc Đông Âu

Sáng hôm thứ bảy, đạo ky-binh thứ hai nước Thổ nhĩ-kỳ ở Smyrne. Đạo ky binh ấy do Z-ki-Bey cầm. Các đội bộ-binh Đại-pháp đã đến Brousse để bảo-hộ nhân-dân bản-xứ.

Vì các viên binh-vụ về đảng của Constantin phản đối lắm nhau, nên M. Calogéropoulos không nhận việc lập tòa Nội-các. Quốc-vương nước Hy-lạp bèn cho mời M. Triantapilacus đến. M. Theotokis ở Smyrne có bá-cáo rằng hiện thành ấy đã rất quân vệ rồi.

Hiện ở thành Athènes người bị thương và người lị nạn ở Tiểu-á-tế-á đông lắm.

Ở Athènes có tin rằng mấy cái chuyến tàu thứ nhất chở quân binh Hy lạp về đã tới Pérée. Đảng lẽ các tàu ấy đi đến các đảo khác, nhưng bị bắt phải cho bỏ lên Pérée. Quân lính đều bắt binh, bọ đi tuần tuần trong thành Athènes, mà biểu tình phản-đối vua Constantin.

Kỷ niệm trận Marne

Tại thành Mans đã làm lễ kỷ-niệm trận Marne. Quan thủ-tướng Poincaré, các quan thống-chế French và Fayolle, các quan đại-tướng Mannoury, Pau, Dubail Berdoulat, nhiều quan võ nhiều ông nghị-viên, nhiều cao-tăng đến dự lễ tại nhà Giáo-đường Mans. Đức tổng-giáo-chủ Rouen có đọc một bài tán-dương công trạng các tử-sĩ. Sau đến lễ kỷ-niệm, thì quan Poincaré có đọc diễn-văn rất hùng hồn.

Bordeaux, ngày 12 Septembre 1922

Hội Vạn-quốc

Ngày hôm nay hội Vạn-quốc không họp kỳ đại hội-đồng, chỉ có các tiểu hội-đồng làm việc mà thôi. Hội-đồng thứ nhất có bàn đến án văn về cái thể lệ giảng-hòa cho các nước. Hội-đồng thành-giám quản bị đã bắt đầu bàn đến bản dự-thảo của M. Robert Cecil, M. Jouvenel (Đại-pháp) có nói ông có được mệnh-lệnh của chánh-phủ Đại-pháp dân phải đem hết lòng thành thực mà tán-trợ vào cái việc thành giám quản bị. Hội-đồng thứ sáu đã xét cái vấn-đề bảo-hộ các tiểu-dân và đã nghe lời M. Paterns (Lettonie) và M. Guilbert Martin (Afrique du Sud) trần-thuyết.

Việc miền Đông Âu

Ngày chủ nhật này tòa Nội-các Tsanéapholos sẽ làm lễ phát-tế. Trong tòa Nội-các này không có ai về đảng Venizelos cả. M. Calogeropoulos giữ bộ Nội-vụ. Vua Constantin sẽ bỏ dự khuyết-khích quốc-dân.

Nghị-viện nước Thổ nhĩ-kỳ có xin thưởng cho các tướng tá trận-trước. Percy Pacha, là tổng-trưởng bộ tham-mưu được thăng chức thống-chế.

Đại-biểu của binh-pia nước Thổ có bá-cáo rằng bản-quyền nước Hy lạp đã hạ-lệnh đốt thành Ouchak, cùng là các thôn xã gần đấy. Số tổn hại nhiều lắm.

Thị giá quốc-trái : 3/. 61,'0 — 4/ 1918 94,10 — 5/. 1915 1916 77 35 — 5/. 1920 90 — 6-/ 1920 92 35

Tin Trung-hoa

Ngày 5 Septembre

Việc Nội các mới

Ngô-bội-Phu lại có điện phản đối Phùng-thiện-Nghi thống-lý Nội-các và Trương-thiện-Lâm, Lu-Tin-Lâm các-viên. Vương-chấn-Hoa cũng cố từ thụ lý ; Lê-nguyên-Hồng định ấy Tôn-đồng-Ý trưởng bộ công-vụ và đại lý nội-các.

Tình hình tài-chính ở Bắc kinh

Chánh-phủ Bắc-kinh, tài chính quẫn bách lắm thường, lương tháng tích kiệm không có tiền chi phát. Hiện toàn thể chức viên quốc-vụ-viện đều bỏ công đói lương. Tam trưởng quốc-học lập ở Bắc-kinh cũng đến không có kì thi phí ; các giáo-viên đến giải-tán, yêu cầu Lê Đông-Hồng phải trả-phá khoản hạng nguy

Lục-vinh-Đình lại về Quảng tây

Từ khi quân Quảng-đông rút về, các đảng thảo-khấu Quảng-tây thừa-cơ cát-cứ, trong đó cựu-tướng của Lục-vinh-Đình, Cần đây Trần-quỳnh-Minh tự nhau với Tôn-Văn, không đủ sức không chế được Quảng tây, nó ý lên-kết với Lục để làm thành viện. Lục nhân thế lại mưu hoạt động, nuốt diện đã ấy. Lâm-thị hợp với quân Hoàng-nghiệp-Hưng đi đường Cao-lôi về, nhất diện phái những tâm phúc về Quảng tây tiếp những quân đội của Mông-Nhân-Kiệt-thái Phụng, Mã-Tế là những cựu tướng của Lục. Hiện Lục cũng đã đi tới Hương-cảng qua Hải-phòng về Long-châu rồi.

Ngày 6 Septembre

Việc Bắc kinh

Chúng nghị-viện tuyển cử phó nghị-trưởng ; trước-hết Phùng-Thanh được 83 phiếu ; Trương-bá-Lệ được 75 phiếu, chưa đủ số pháp định, còn phải bầu lại ; nghị viện xong đợi nhau một trận đã.

Vương-chính-Đình mật điện cho Ngô-bội-Phu bảo Hồ Cố-đạo-Quân đừng ý Nội-các.

Quốc-vụ-viện đã hai tháng không phát lương ; những nhân-viên trong bộ nội-vụ thương, bộ-trưởng Lư-Tin phải ứng khoản cấp một tháng lương.

Việc Quảng-đông

Quân Hoàng-minh-Đường đánh mặt Cao-lôi đã quá. Trần-quỳnh-Minh cử Đặng-bản-Á làm tổng-chỉ-huy thống-chế cả đạo quân đánh Hoàng phái thêm nhiều quân cự đóng khắp Dương-giang Hòa-huyện Điện-bạch các chỗ để phòng-ngự quân Hoàng

Lâm-Hổ lại không về Quảng-tây được

Lâm Hổ về Cao-đông, định họp với quân Hoàng-nghiệp-Hưng đi lên Cao-lôi rồi Quế-Lâm, nhưng Trần-quỳnh-Minh bèn với Lâm đợi việc Quảng-đông yên mới về Quảng-tây được ; vả lại đạo quân Hoàng-nghiệp-Hưng hiện về Hoàng Cường thống-chế ; Hoàng-Cường không bằng lòng ở để ở quân ấy vào tay Lâm-Hổ, nên Lâm đại bổ đi Tương hải rồi ; trong ít ngày sẽ đi Lạc-dương đại-biểu Trần-quỳnh-Minh một thương nói Ngô-bội-Phu về quân-sự.

Đồ-ăn của máy tự-động về sau này

Nhân ông Trịnh-văn-Hợi có bàn đến sẵn-đề tìm một hóa-chất để thay cho dầu-xăng trong máy tự-động, nhân tôi đã có dịp khảo-cứu về vấn-đề ấy vậy xin nói chuyện thêm ra đây, mong có phần bổ-ích.

Tìm một chất thế cho dầu-xăng ? Vậy thời trước hết ta phải biết dầu-xăng là chất gì ? — Dầu-xăng là một chất lỏng cốt có *than* và *khinh-khí* do ở cốt dầu-hỏa (pétrolea brute) mà ra. Những cốt dầu-hỏa đem cất lên thì sẽ tách phân ra như sau này :

Thứ nhất : dầu lỏng (éther de pétrole) từ 40 đến 70 nhiệt-độ. Trọng-lượng 0 65 ; nghĩa là một lít cân nặng 650 grammes.

Thứ hai : *dầu xăng* từ 70 đến 150 độ. Trong-lượng từ 0 70 đến 0 76 Thứ dầu này để bán lẻ. Dùng để đốt đèn Luyên với không khí (chế giới) thì thành một chất nổ. Người ta lợi dụng cái nổ ấy cho máy chạy.

Thứ ba : dầu-hỏa từ 150 đến 300 độ. Trọng lượng từ 0 76 đến 0 80. Có nông hơn 35 độ bỉ-mô hàng lên.

Thứ tư : dầu đốt từ 300 đến 400 độ. Để người đi thì nó lỏng và mình ra chất sáp tăng (paraffine) Dầu đặc dùng để bôi các bộ-phận máy cho trơn khỏi mòn.

Thứ năm : mỡ trắng (vaseline)

Nói tóm lại thì dầu-xăng lấy ở cốt dầu hỏa ra.

Mỗi năm thế giới sinh ra được bao nhiêu và những nước nào sinh ra nhiều cốt dầu-hỏa nhất ?

Năm 19 8 thì cả thế-giới sinh ra được 38 triệu tấn cốt dầu hỏa.

Năm 1909 thì cả thế-giới sinh ra được 46 triệu tấn cốt dầu-hỏa.

Năm 1919 thì cả thế-giới sinh ra được 78 triệu tấn cốt dầu-hỏa.

Năm 1920 thì cả thế-giới sinh ra được 95 triệu tấn cốt dầu-hỏa.

Trong những số ấy thì :

E ats U nis sinh được	60 -/.
Russie sinh được	16 20 /.
Mexique sinh được	3,20 -/.
Indes hollandaises sinh được	2 50 -/.
Galicie sinh được	2 12 -/.
Roumanie sinh được	2,04 /.
Indes Anglaises sinh được	1 40 -/.
Japon et Formose sinh được	0,62 -/.
Perou sinh được	0,3 -/.
Grase Canada sinh được	0,2 -/.

Ngày nay nước Hoa-kỳ (E ats-Unis) chiếm được đến 75 phần trăm, nghĩa là ba phần của tư trong số đồng-niên của thế-giới.

Vì số máy tự động một ngày một lăng mà số dầu chỉ có giới-hạn, cho nên chẳng bao lâu nữa thì các mỏ dầu đều cạn hết. Người Mỹ một đăng, người Đức một đăng, mỗi người tính theo một cách khác đều thấy rằng trong khoảng 16, 21 năm nữa sẽ không tìm đâu được dầu xăng nữa. Mà vậy, một mai khoa-học Pháp nói chỉ trong 10 năm nữa thôi, chứ không đến 16, 20 năm đâu.

Thành thử cái vấn-đề tìm hóa-chất thế cho dầu-xăng nghiễm-nhiên đã nêu một vấn-đề có ảnh-hưởng lớn cả thế giới. Vấn-đề ấy tại bên ra khẩn-thiết nhất cho những nước không sản ra nhiều dầu-hỏa như nước Đại-pháp vậy. Ta nên cái hiện kẻ trẻ này thì chẳng ngại ra rằng nước Pháp không phải là một nước có nhiều dầu-hỏa. Đã thế mỗi năm lại phải cần đến một triệu hai trăm tấn hoặc một triệu rưỡi tấn một để cho máy chạy. Trong số ấy thì 90 vạn tấn toàn thị dầu-xăng. Thế thì phải mua đầu ngoại-quốc. Năm 1919 phải nhập càng 750,736.200 lít dầu, trong số ấy có 423,147.900 lít dầu-xăng ; năm 1920 nhập càng 953.918.240 lít, trong số ấy có 634.010.9.0 .1 dầu-xăng.

Người ta nhờ ở miền Pecte-bronn bộ A sace và Lorraine có khai được 4 vạn tấn. Ít ỏi lắm. Thuộc-địa nước Pháp đang có về phương-đông đấy. Tai-du xa Maroc có dầu-ma chưa khảo-cứu được một người rành lắm, lại phải nhờn nhờ tay người Anh-cat-tại. Cách cất dầu-hỏa (raffinage) ở nước Pháp cũng chỉ có sáu cái mà thôi. Công thì nhỏ cả mà chỉ có đầu ở vùng rượi lắm là cùng. Vậy thời không tài nào qua được dầu ngoại-quốc, thật là đáng lo. Nếu có xảy ra chiến-tranh thì lấy đâu để đi các tàu bay, xe hơi, tàu-bay, tàu-ngầm dùng. Thật là một sự tối nguy ! Như-Bắc-kỳ Pháp đã lưu vấn-đề ấy là « cần-để thế yếu cho quốc-dân » là chẳng trước chẳng sau. Thế thì Đại-pháp cần-để ấy là « cần-để thế yếu cho quốc-dân » là chẳng trước chẳng sau. Thế thì Đại-pháp cần-để ấy là « cần-để thế yếu cho quốc-dân » là chẳng trước chẳng sau.

Vấn-đề quan-trọng thay, khẩn cho mọi hạng dân-làng trong nước phải lưu tâm đến. Nào Hạ-nghị-viện muốn đặt luật bắt mọi người phải trồng ruộn 10 phần trăm vào đất xấu ; nào Canau-phủ cần lên sáng-nghị ; Bắc-sĩ để khảo-cứu ; nào dinh-dez cần một cuộc thi để khảo-khuyến nhà sáng-tạo ; nào nội-Hoa-bộ lập hội-đồng, cứ đạ-ủ-bu để tìm-tòi và vấn-đề hóa-chất. Trong lúc động đại-biểu, kỹ-giả lấy làm vui-lòng mà nhận ra một ông thầy học là nhà Bác-sĩ Lévy tiên-sinh, Cách-tri khen hết-lòng với hai người học-học là hai ông kỹ-sư Marilier và Maslarand. Lại được tin rằng Lévy tiên-sinh đã được Nông-phố ban cho một món tiền to và hai ông Marilier, Maslarand đã trúng giải-nhưng cho thành Bắc-zers, thật lấy làm mừng.

(*Còn nữa*) Nguyễn-Lễ

HÀI ĐÀM

Chó lo xa

Ông kia nuôi nhiều chó ỷ để giữ nhà. Vì một độ quá chơi mắc nghiệp, nước lĩnh về thờ. Một hôm, ông đương nằm kẻo cái nhỏ ấn-độ thì thấy dàn chó đến ngồi sắp hàng, rồi chắp mai chân trước mà đưa lên đưa xuống.

Ông kia hỏi :

— Chúng bay làm gì thế ?

Chó đáp :

— Chúng tôi lạy ông.

— Sao mà lạy ?

— Xin ông chưa nghiệp cho nhàng tôi nhờ.

Chúng bay sợ dẫn-đà rồi chúng mắc nghiệp hay sao ?

— Không phải thế, chúng tôi coi chừng một ngày kia ông bắt đến cả con của chúng tôi thì chúng tôi chết đấy !....

Son-phong.

Sưu tầm: Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.

Cuộc công-thải Đông-pháp

Kỳ rút số lần thứ hai

Phủ Toàn-quyền vừa gửi cho các báo-quán cái sổ sau này là những số trúng giải trong kỳ rút số lần thứ hai.

Những số sau này được hoàn lại 1.000 đồng.

30 320 — 90 184 — 104.736 — 107 371

Những số sau này được hoàn lại 500 đồng.

5.862	28.799	60 087	96.766
6.497	41.387	62.907	98.587
13.389	51.078	70.082	106.196
21.905	51.705	78.729	116.472
28.780	52.406	92.621	120.415
30.729	55.122	94 500	
36.004	56.500	98.764	

Những số sau này được hoàn lại 100 đồng :

30	8.880	17 809	27.722
75	8.932	18.020	27 743
83	9.019	18.217	27 814
988	9.028	18.478	28.032
991	9.057	18 9 9	28.036
1.030	9.061	19.012	28.043
1.159	9.425	19.0 0	28.564
1.165	9.493	19.354	28 651
1.561	9.705	19 4 0	28.7.6
1.569	9 858	19.629	28.727
1.852	9 980	19.8.4	28.917
1.891	10.133	19.81	28.993
1.995	10.158	19.8 4	29.021
1.973	10 161	19.861	29 0 2
1.992	10.172	19.889	29.073
2.154	10.282	19.917	29.220
2.224	10.296	20. 38	29.486
2.248	10 432	20.368	29.489
2.276	10.642	20.592	29.534
2 291	10.728	20 596	29.703
2.488	10.875	20.715	29 784
2.562	11.01	20 743	29 9 5
2 8 2	11.098	21.121	29.914
2.884	11 291	21 135	30.016
3.061	11.361	21 319	30 123
3.260	11.455	21.489	30.148
3.369	11.466	21 639	30.201
3 384	11.577	21.677	30.379
3.436	11.721	21 977	30.424
3.477	11.818	22.012	30.570
3.479	11.854	22 140	30.636
3.670	11 878	22.854	30.753
3.849	11 914	22 536	30.889
3.961	12.119	22 5 5	31.120
4.180	12.339	22.771	31 137
4.282	12.432	22 931	31.321
4 459	12.534	22 954	31.414
4.474	12.895	23 082	31.532
4.568	13.063	23.3 5	32.175
4.787	13 040	23 419	32.416
4.818	13.212	23.561	32.611
4 825	13 283	23 765	32.747
4.857	13.358	24.011	32.799
4 988	13.715	24 134	32 883
4 999	13 945	24 182	33.387
5.0 9	14 153	24.191	32 9 4
5.074	14.303	24 582	32.990
5.296	14.310	24 913	33 053
5.482	14.384	24.943	33.226
5.565	14.7 9	24 983	33 422
5.636	14.765	24.84	33.681
5.814	14.847	25.084	33.748
5.9 4	14.953	25.0 9	33.866
6.236	15.023	25 205	33.920
6.250	15.034	25.273	34 053
6.275	15.079	25 283	34 538
6.316	15.141	25 744	34.587
6.379	15.214	25.859	34.693
6.423	15 817	25 871	34.839
6.503	15.880	25 887	35.009
6.678	15.807	26.089	35.030
6.691	15.891	26.1 0	35 033
6.822	16 074	26 228	35 233
7.021	16.143	26 574	35.319
7.483	16.162	26 702	35.372
7.551	16.206	26 725	35 430
7.708	16.347	26.818	35.508
7.715	16 739	27.121	35.582
8 180	16.742	27.281	35.593
8.260	16.852	27.383	35.598
8.266	16 859	27.445	35 985
8.359	17.471	27.537	35.987
8.470	17.535	27 678	36.342
8.758	17.801	27.703	36.346
36.386	43.891	50.904	59.655
36 420	43 798	51.017	59.700
36.439	43.8 9	51 1-2	59 755
36.453	44.060	51.447	59.872
36.889	44.224	51.507	59.903
37.009	44 325	51 8-0	59.915
37.014	44 397	51 9 5	59 983
37.321	44 796	52 220	60 175
37.406	44.913	52 3 9	60.352
37.638	45.052	52 410	60.643
37.722	45.064	52.533	6 677
37.743	45 068	52.784	60.717
37.822	45.266	52.850	60.782
37.887	45 372	52.933	61 050
37.911	45.382	53 122	61.335
38.034	45.433	53.37	61.345
38.138	45.467	53.426	61.753
38 197	45.478	54 236	61.761
38.288	4 .552	54 283	61.881
38.737	45.678	54 290	62.105
38.810	45.739	54.336	62 145
38.950	45.959	54 3-3	62.193
39.014	45.961	54.618	63.241
39 153	45.983	54 8 3	62.338
39 257	46.292	55.160	62.5 8
39 688	46.706	55.205	62.667
39.776	46.991	55.211	62.794
39 850	47 131	55 330	63 955
39.953	47.186	55.332	63.002
39 958	47 381	56.2 2	63.085
40.181	47.782	56 464	63 378
40.343	47.891	56.651	63.830
40 367	47 932	56.732	63.792
40 414	48.081	5 .8 5	63.825
40.974	48 541	56 819	63.981
41.140	48.544	56.81	63.956
41.051	48.864	56.9 2	63.985
41.315	48.745	56.910	64.0 0
41.318	48.855	5 .958	64.108
41.812	48 8 5	56 68	64.207
41.834	49.106	57.083	64.303
42.005	49 176	57.3 3	64.306
42.106	49.320	57.3 6	64.585
42.088	49.400	57.3 6	64.599
42. 83	49.492	57.398	64.721
42.250	49.759	57.7 6	64.824
42.319	49.851	57.899	65.320
42.697	49.9 3	58.006	65.956
42.899	50.105	58.239	65.558
43 013	50.172	58. 8	65.560
43.129	50.285	58.8 8	65.578
43.138	50.374	58.829	65 729
43 297	50.447	58 933	65 757
43 370	50. 24	59.233	65 836
43 419	50.803	59.4 6	65.918
43.591	50.832	59 442	65 986
43.636	50.832	59.450	66.002

(Còn nữa)

VĂN UYÊN

Vợ chồng Ngâu

(Truyện ba số nữa)

Đầu thu mồng bảy có ngày Ngâu,
Là ngày Ngưu, Nữ mừng gặp nhau.
Gặp nhau chưa mấy đã ly-biệt
Mây kéo mưa tuôn giới đất sầu
Nam bắc phân tay lòng chàn nẫn,
Lần lữa hơn mai thương nỗi bạn
Mông tâm gợi lệ tạm chia phôi.
Cầu ô lỡ dịp sông Ngân-hán.
Sông Ngân đôi nẻ đoạn trường chia.
Kẻ ở khuê phòng người bể-ải.
Chờ đến thu sau sẽ họp mặt,
Một mai già lão còn mong gì
Ta vốn người kim nghe chuyện cổ,
Thương vợ chồng Ngâu lòng thổng khôn
Than ôi! Hầu thế khác gì đâu.
Tan hợp biệt-ly thật vô cớ!
Những chuyện thiên liên khi bị lòng:
Thượng-đế gả con cho mục-đồng.
Hai vợ chồng con quá ân yếm,
Bỏ cả canh cửi bỏ nữ-công.
Trong cuộc truy hoan còn mải miết,
Thu qua đông sang xuân đã hết.
Ngọc-hoàng cả giận thấy con vào chơi.
Ngài tức nói gắn kẻ sao nổi,
Thương thay! đôi lứa tài thiếu-niên.
Bỗng chốc vì đâu phải lỡ duyên,
Sông Ngân chan chứa đôi dòng lệ.

Bao xiết thương tâm bao nỗi phẫn ..
Đã đến ông giời còn áo nhiệt,
Ai muốn chia phôi muốn ly-biệt.
Sao giời chẳng sẽ vợ giời ra !!
Lại sẽ chồng con cho thảm thiết.
Cuộc đời lắm lựa có là bao,
Ngày thăng thoi đưa tuổi một cao.
Có lẽ Ngưu-lang chẳng Chức-nữ,
Cảnh xuân đã nhạt cảnh hoa đào
Trần gian kỷ-giả thấy sự thế,
Mượn bút văn-chương tạm kể lể.
Nhờ giờ đưa vẫn đến cụ giời.
Xin cụ rộng tha con tội rẻ
Con cụ rẻ cụ nào phải ai,
Nỗ để non sông cách chỗ hoài.
Hình luật có đâu hình luật thế!
Để cho thiên hạ chúng tôi cười !
Phòng không chiếc bóng chim uyên lẻ
Sầu biết chung ai sau với sẻ ?
Trước còn xinh-xắn nay già nua.
Xin cụ rộng đong tha bớt nhé !
Kẻo nơi trần thế khổ trăm chiều.
Vì lệ Kiên-ngưu lắm má xiêu,
Non nước đi về thân lận lội.
Kể sao cho xiết kể cho nhiều.
Bi buồn lắm lời thân vất vả,
Làm ruộng mưa tuôn hoa cánh rã.
Hàng hộ mấy hôm chậm bán hàng.
Tổng cộng tử dân khó nhọc cả.
Kể ra khốn khổ đủ trăm chiều.
Hạ giới chú ý con không nói hão.
Thời có mấy lời tâm với cụ,
Đài gương may thấu tới nơi cho.

Tuyển-mai : Bài-xuân-Quang

VIỆC HANOI

Giá báo. — Kể từ ngày 13 Septembre này, giá báo ở kho Nhà nước định là 7 fr. 20.

Tàu thư. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong đường Haibao và Qui-ang-Tchéon-wan đến ngày 15 Septembre bỏ ở giò sáng ở Haiphong sẽ khởi hành.

Thư từ ở Bắc-kỳ sẽ đem xuống Hải phòng ngày 14 Septembre chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút

Tàu thư « Portbox ». — Có như báo *Avenir du Tonkin* thì tàu *Portlyon* ở Marseille đến tháng này không thay được và các bánh-khách lại phải đợi đến chuyến sau

Nếu vậy thì mấy ông phải việc đi đâu xảo Marseille định về tàu *Portbox*, lại phải hoãn đến chuyến 5 nhé.

Đức Khải-Định đối với đức Giáo-hoàng. — Báo *Echo de Paris* có lăng rằng :

Rome ngày 7 Août. — Ngày hôm nay, đức Giáo hoàng Pie XI có thiết triều tiếp quan Nguyễn-hữu-Bài Lại bộ Thượng-thư nước Việt-Nam. Quan Thượng-thư có đáng Giáo-hoàng một bức thư-thư của đức Khải-định hiến ở tại Pháp không thể sang La mã được nên Ngài có ủy quan Thượng-thư sang yết-kiến đức Giáo hoàng Giáo-hoàng tiếp chuyện hơn nửa giờ đồng hồ

Rồi quan Thượng-thư có đến Castelgandolfo gần La-mã (Rome) tại lâu của trường Collège de Propagande để thăm Học đường có bảy người Việt-Nam theo học tại đó.

Chiến tuần dương hạm « Colmar ». — Tàu *Colmar* là tàu đến thay cho chiếc *Montcalm* tại miền cực đông đã rời Saigon ngày 6 Septembre vừa rồi.

Tàu ấy từ Brest khởi hành ngày 19 Juin, rồi qua Alger, Port-Saïd, Djeda, Djibouti, Aden, Bombay, Colombo, Sabang và Singapore.

Trong khi vượt biển, qua bảy nhiệt-đới không bị gió mùa ngăn trở chi hết.

Tàu ấy có một quan năm là M. Estève cùng 18 quan võ với 404 người thủy-thủ.

Chiếc *Colmar* này nguyên là tuần dương hạm của Đức ngày trước, do nước Pháp lấy được đem về chữa tại Brest, trong tàu có 6 khẩu đại bác 5 tấc 9 Krup, nay lại thêm hai chiếc nữa để phòng sự bất liên các tàu bay

Các máy nó khỏe lắm, ngang hàng 30.000 mã-lực và mỗi giờ chạy được chừng 26 hải-lý.

Chừng ngày 18 này tàu *Colmar* sẽ biệt bến Saigon đi Thượng-hải và đi thẳng cả miền bể Trung-hoa.

Bia kỷ niệm quan Thống-chế Galliéni. — Hồi trước khi quyền tiền để dựng bia kỷ niệm quan Thống-chế Galliéni thì ở Đông-pháp ta quyên được một số 10 vạn *francs* có ủy Nguyên-ngày xưa ngài có tổng binh tại Bắc-kỳ làm chức quan năm.

Vừa rồi quan Toàn-quyền có nhận được của hội Hồng hải và thuộc địa một bức thư cảm ơn, ngài cùng tất cả những nhà đã quyên tiền ấy.

Avendre : Fusil de chasse « Hammerless » renforcé, éprouvé à toutes les poudres pyroxylées. Fermeture triple verrou, — Calibre 12 — Etat de neuf.

S'adresser bureau Journal. 3327

Việc Thái-nguyên. — Báo *Courrier d'Haïphong* có đăng rằng :

« Trong số 18 tên tù vượt ngục ở Chợ-chu, là kể cả tên tình mỗ ngục nữa, thì nay đã bắt được mười đứa rồi. Cả tên linh lý cũng bị bắt.

Bọn nó còn có 8 đứa trốn ở vùng Bắc-giang thì nghe bọn qua lại bắt được một.

Bảy tên kia thì nay chỉ còn độ vài trăm viên đạn với hai khẩu súng mà thôi, những quân nghịch ấy chẳng bao lâu sẽ vào tay các toán quân đã được cả trực ra chúng muốn xin ra thì thì không kể, mà xem chừng chúng có ý ra thú cả.

Lính khố xanh với lính đồng chẳng đi chúng nghỉ yên lắc nào cả. Đêm 11 rạng 12, một toán lính đi đuổi được bọn nó ở rừng Làng-giang gần Bộ-hà.

Trong khi giao-chiến thì ba tên tù bị giết chết. Vậy cái số tù trốn ở rừng còn có 5, chúng chỉ còn có hai khẩu *mousquetons* và không đầy một trăm viên đạn, vậy chẳng bao lâu nữa sẽ bắt được nốt. Nhiều đứa bị đuổi nhọc mệt quá, biết chúng chẳng còn hi-vọng gì thì muốn ra thú. Vậy xin có lời khen các quan Công-sứ Bắc-giang và Thái-nguyên cùng đạo khố-xanh về những sự kết quả chóng thế ».

***

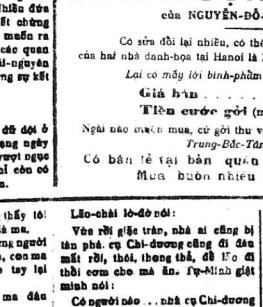
Sau khi đánh một trận để đội ở rừng Làng-chiêng đêm 11 rạng ngày 12 Septembre thì ba tên tù vượt ngục bị giết chết. Say bọn nó chỉ còn có 5 tên thì bị trốc nữ riết lắm.

Cuộc đua xe đạp. — Đến tối thứ bảy 16 Septembre hồi 21 giờ lại có cuộc đua xe đạp bạn đêm.

Mai-nương Lệ-sắt. — Đọc-giả chắc nhiều ngài còn nhớ ở trong *Đông dương tạp-chí* ngày xưa, ông Nguyễn-văn-Vĩnh, bản quán chế nhiệm, có dịch một bộ tiểu thuyết tây ra quốc-văn là bộ Mai-nương Lệ-sắt (Manon Lescaut) mà soạn-giả là L'Abbé Prévost. Nay vì có nhiều ngài muốn đọc lại truyện ấy mà viết giấy hỏi bản-quán những pho *Đông-dương* trước, nhưng tạp-chí đã hết rồi thì bản-quán xin chiều ý các ngài mà in riêng truyện ấy làm một quyển, chỉ nay mai thì xong, vậy ngài nào muốn mua, xin gửi thư ngay cho bản-quán để giữ trước.

Thi chức đốc-công dạy nghề đăng-ten. — Đúng 15 sáng hôm nay tại trường Kỹ-nghệ Hanoi có kỳ thi tuyển lấy một người đốc-công dạy lớp làm đăng-ten, nhưng có ba người đến đúng thì, lại không đến cả.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng nay bản quán đương sửa soạn in lịch sang năm và đã vẽ được mấy kiểu bìa lịch rất ý tứ, rất đẹp đẽ. Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì biết tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

Vậy nếu các ông thương gia gần xa cần phải thêm lịch cho qui hiệu thì xin mới lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại bết cả bìa vẽ đẹp nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Bùi-xuân-Thân
61-63 Rue du Coton, Hanoi.

MỚI XUẤT-BẢN LẦN THỨ HAI

SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN

của NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Có sửa đổi lại nhiều, có thêm nhiều các bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa tại Hanoi là M. Tạ-đình-Ninh và M. Trần-Phèmh

Lại có mấy lời bình-phẩm của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Giá bán . . . . . 0$80

Tiền cước gởi (mỗi quyển). 0 . 20

Ngài nào muốn mua, cứ gởi thư và mandat cho NGUYỄN-ĐỖ-MỤC
Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi. 3332

Có bán lẻ tại bản quán và các cửa hãng sách.
Mua buôn nhiều có trừ hoa hồng.

Bán đấu giá nhà của Đức. — Nghe đâu ngày mai sở Công-sản sẽ đem bán đấu giá mấy cái nhà của Công-sứ Speidel ngày trước.

Lớp tự giáo tại trường Bảo-hộ. — Quan Đốc trường Bảo-hộ đã cho nhà những nhà có người xin ứng thí vào lớp « tự-giáo » biết rằng đến ngày 17 tháng chín tây này hết hạn không nhận đơn nữa.

Đơn xin phải đính :
1° Giấy khai sinh.
2° Bằng hay là bản sao bằng Sơ-học.
3° Giấy hạnh kiểm.

Trường Bảo-hộ. — Trong số báo đăng danh sách các học sinh trúng tuyển vào trường Bảo-hộ, có in lầm tên của *Đặng-trinh Ký* đỗ thứ ba là *Đặng-đình-Ký*. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

Đổi tên nhà ga. — Nhà Ga ga Cầu-guột đường Hanoi đi Nam-định thì từ nay trở đi sẽ đổi tên là cầu Guột Phù-xuyên.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời, cảm ơn các cụ, các ông, các bà, đã có lòng chiếu cố, đến phúng và đi đưa đám thân phụ tổ phụ chúng tôi là M. Thông Bảy tức là Thông tự thế ngày 18 tháng bảy ta (tức là 9 Septembre 1922).

Xong khi tang gia bối rối có điều gì sơ xuất, xin các cụ, các ông, các bà, thứ cho chúng tôi, được đội ơn.

Cô-ai-tế : Nguyễn-trọng-Vy
Thân tang tôn : Nguyễn-trọng Giu
Nội tôn : Nguyễn trọng Vinh
Nguyễn-thị Huấn
Nguyễn-thị-Tuyến
Đồng gia bái tạ.

Tàu thủy mắc nghẽn ở sông Lược. — Ở sông Lược hay gió các tàu thủy bị mắc nghẽn không đi lại được, những tàu muốn xuôi Haiphong hay ngược Hanoi đều phải đợi nước thấy triều lên cả.

Phòng sự ngày hiếm ế-ẩm. — Cho được khỏi xảy ra những việc rủi ro ế-ẩm trong ngày học-trò vào ra ở trường Trung học tây thì các nhà có xe hơi đi trong phố Brière de l'isle nên đi từ từ chớ, buổi sáng thì mấy ngọ vào khoảng 7 giờ 30, và 10 giờ 30 mấy rét vào khoảng 8 giờ và 11 giờ và buổi chiều thì mấy ngọ vào khoảng 15 giờ và 17 giờ, mấy rét vào khoảng 14 giờ 30 và 16 giờ 30.

(Xem trang thứ ba, cột thứ năm).

55 22

Sóng hồ Ba-bể

Soạn-giả : PHẠM-BÁ-CHI

.. Trong mấy ngày thì Tự-Minh cứ đi đêm ngủ ngày như thế chẳng bao lâu đã đến Bạch-thông. Khi ấy đương chiều cuối tháng nên bể đi đường chỉ nhờ bóng sao mà nhận lối, còn các cảnh tượng ở ngoài chẳng qua cái trông thấy là là một sắc đen si mà thôi. Thế nhưng đường lối sao lại thấy rậm rạp hơn trước, và lại có mùi gì tanh hôi lợm mửa cũng theo chiều gió mà đưa vào mũi người. Chàng trong mình thấy khó chịu, lại nhớ đến chuyện trước, thì có ý sợ mà không dám vào thẳng trong làng, hãy trước lần bờ hồ Ba-bể mà vào nhà Lão-chài trước vạch lau rẽ này, đứng phía ngoài đã trông thấy bóng đèn, nhưng chừng như sương nặng về đêm, nên sáng cũng hơi nhạt vậy, đến cửa ghé mắt vào thì thấy một mình Lão đương ngồi và lướt, người bộ gió to sóng lớn về vào bờ rất mạnh, sóng bắn cả vào mặt người, trông ra thì thấy một làn trắng xóa như ngăn, mà biển đổi trăm bình nghìn trạng, chẳng như muốn dằn đầm cả quãng đất bằng vào nơi Thủy-quốc, cho rộng chỗ ở của các giống Tuồng-lộc ở dưới bể. Tự-Minh thấy cảnh tượng gớm ghê, bèn cứ chú ý vào người ở trong gian nhà cả, thấy Lão-chài bỏ lưới đứng dậy ban thở mà rằng :

Khốn nạn thay thân ta, chẳng chết đi cho xong cái nợ đời, bấy, tám mươi tuổi đầu, vợ con tan tác, một mình mồ hôi sôi nước mắt bữa rưng, thế mới gọi đã thọ đã nhục, một đời ăn ngon mặc tốt chẳng bằng ai, mà khổ sở nhục-nhã chẳng ai bằng, may sao cảnh đoàn-viên sum họp, cũng đã làm cho ta được sống mà biết chút sự lạc-thú ở đời người, thế mà bây giờ bỗng không chia rẽ, sống thảo chưa hay thân này mà đến thế nầy, sống thừa thôi nhỉ tháng ngày mà chi. Nói đến cô ấy bỗng bực Tự-Minh nghe nói giật mình, nghĩ thầm ông lão này nói nhưng cần thế lương, ta nghe cũng phải rợn tóc gáy, chẳng hay vì duyên cớ gì. Nghĩ đến đây thì lại nghe tiếng lão nói :

Tự-từ thì mình không dám, mà ông giời say nghiệt cứ bắt mình đeo đẳng sống hoài, rồi đây chưa biết còn đến thế nào, mình đã ở, quyền dưới ông trời thì thực là một sự khổ-não vô cùng, vậy. Lão nói đến đây, nghe ngoài cửa có tiếng gọi, liền vội bỏi :

Ai đó ?

Người ngoài cửa nói :

Tôi đây, tôi là khách đi đường xin vào ngả trọ. Lão liền ra mở cửa, rồi trông thấy mặt, lão vội chạy giật lùi, con mắt đỏ đom đóm, miệng lắm bắm nói :

Thôi ta chết, bằng này tuổi đầu, mà lẫn này mới gặp ma, thôi đành là điềm chết, ta sắp chết đây, trong óc ta cũng không nên nghĩ ngợi điều gì nữa. Khách nói :

Tôi Tự-Minh đây mà, sao mà cụ hoảng hốt thế ? Lão chài nghe nói, trừng mắt nhìn rồi kêu lên mà chạy vào. Tự-Minh bước theo. Lão chài đi chậm nên Tự-Minh đã gần đến nơi, Lão run quá, kêu : Ối nó bắt mình. Nói xong nằm lăn xuống kêu ra rả không ra hơi. Tự-Minh đỡ dậy mà rằng :

Sao thế? Sao thế? Lão chài thở lên rằng :

Tôi ấy ư, anh đã biết rồi, về đây bóp cổ tôi chớ gì ? Tôi cũng lạy cái vong-linh anh. Tự Minh bật cười mà rằng :

Tôi chết bao giờ, cụ thử nhìn kỹ xem sao ?

— Phải, biết anh là hồn Tự-Minh mà.. đã chết rồi mà, thôi thì đi đường nào nên yên phận ấy, bước ta ra..

— Không, cụ không trông thấy tôi chết, thì không nên gọi tôi là ma.

— Mắt ta không trông, nhưng người ở quanh đây đâu nói thế mà, con ma nào mày mới áo chớ, à mà sao tay lại nóng thế nầy.

— Người ta nói đâu đấy, ma đâu mà ma.

— Thế ra anh hãy sống ? Anh ở đâu về đây ?

Vâng, tôi vẫn sống, ở Quảng-uyên về đây.

— Anh không biết đây vẫn bị giặc phá, người chết như rạ, ra đến đường hơi tanh nồng mũi que đi trạnh nhan rải thịt người, đêm thì ma chơi lân đầy đồng, trông ghê cả mắt, nhân thành ra địch, chết vô số người, vậy nên dân quanh đây đều bỏ đi vắng, người chết không ai chôn, tôi vì thế lúc nào cũng mang lòng sợ hãi, vì nhà tôi đàn bà con trẻ cũng đều bị siêu rụi phương xa, vừa rồi nhân qua tin của nói phao, vậy nên trông anh là ma qui, vì lòng tôi đã rất rụt rời ra, chẳng cứ tôi vậy, vậy anh đi cơm chưa ?

— Tôi đã ăn gì đâu, nếu cụ sẵn cho thấy trò tôi một bữa, rồi thì tôi vào trong cụ Chi-dương. Vừa nói xong thì Á-Tam chạy vào nói :

Vừa rồi ở nhờ, tôi lường trong này có việc mưu sát ! !

Lão-chài lo-lò nói :

Vừa rồi giặc tràn, nhà ai cũng bị tàn phá. cụ Chi-dương cũng đi đâu mất rồi, thôi, thong thả, để lão đi thổi cơm cho mà ăn. Tự-Minh giật mình nói :

Có người nào . . . nhà cụ Chi-dương có bị người nào chết không ? Lão-chài nói :

Không biết, nhưng quân giặc rất tàn nhẫn ngay nhà tôi cũng bị giặc bắt đấy, cho trợi mình tôi, người ta bảo giai thì loạn giải thì hình, mà thật thế, gái mà gặp thì loạn thời thật không mấy người đi chịu bỏ đời mà toàn trinh tiết, con nhà chúng tôi đã xong, nhất là con nhà khuê-các.

Á-Tam nói :

Cụ nói mãi, thấy trò lại đòi ăn. Tự-Minh nói :

Tổ-Hương thế nào, hay cũng bị bắt.

Lão-chài nói : Khốn nạn, cô ấy tự nhiên đâu mất tứ trước.

— Sao thế ?

— Nghe đâu có kẻ không bằng lòng lấy Nhiếp-Khoan, sợ Khoan hãm hại chăng, nên đi liền thân đi biệt.

— Khoan có vợ rồi mà.

— Nhưng đã chết, vì thế nên mới bỏi Tổ-Hương, mới rồi nó đi theo giặc đấy, anh ạ, đêu-cáng số-lê đến nó là cũng, chẳng được nghỉ ngơi gì, lại đốt giặc về làng để tàn phá.

— Gớm nhỉ, trong làng này phong cảnh ra sao ?

Sao mai anh biết, giờ lão đi thổi cơm.

— Ấy để thằng kia nó làm cho, (lấy tay thì Á-Tam) không phiền đến cụ. Á-Tam ! ra làm đi ! Á-Tam vâng lời, theo lão chài đi thổi cơm, một lúc giọn lên, thì Tự-Minh buồn rầu không thiết ăn, chỉ gọi là qua loa và miếng. Đêm hôm ấy chẳng lại bực rực bội phần, nghĩ thầm mình đi đâu thất vọng đến đấy, thực là khó chịu trăm phần. còn tạo cơ cầu, không biết còn xoay mình đến đâu, nghĩ đến đấy thì hình như đây mình những bàn nhơ cát lấy, trông ra giới cao giăng nhỏ, sóng ngoài bờ đã dần yên, chẳng liền bước ra nhà chiếc thuyền câu, bơi ra giữa bể, đẹp mạn thuyền bắt một điệu Ai-Giang-Nam, rồi nằm nhẹ nướt :

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ VỎ KẼM

BẢO ĐẢM 1 NĂM

Máy chạy tốt, nhãn hàng
Có cả đồng đeo tay bằng giá rất đẹp

Giá . . . . . 5 $ 75

Bán ở nước :

A. PERROUD (Nhà xanh)

29, Phố Paul Bert. — HANOI

3000

HỎI KẺ PHẢI ĐAU

Hãy hỏi các người Nam-Việt phải đau nguy, phải sự lạnh, phải đau khi quán mà đã nhờ thuốc không phải dưỡng, hoặc là đã không nhớ chắt nhọ có nay hết những ng-ờ phải đau khi quán đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phải nhưng tác, nay tôi khuyên các người nên nhớ ngay đi.

Bịnh đau phổi, trước tiên đã bắc là một bịnh ghê gớm, vì bịnh ấy là một bịnh truyền tế nhược tắn. Nghĩa là ai có bịnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả anh em, người sau nhờ không sống được bao nhiêu vì phổi nhược không đủ sức để chống lại với sự nguy hiểm trong thời gian sinh sống. Nếu có khỏe mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bịnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bịnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn bỏi.

Bởi người Nam-Việt, nên các người không nhớng giống Nam-Việt bao nhiêu đi, nên các người hãy nhớ nhớng giống Nam-Việt tiêu đi đi, thì chớ nhớng đi mới được.

Vậy xin viết thư cho hiệu Bác-sĩ MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà bắt mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 8 hào. Sáng ra nhớn trước khi ăn cơm, tại sống một thìa nhỏ, sống một lọ, thì 1 ấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một thùng là . . . . . 3 $ 20

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 $ 00

Độ từ 1 $ 90 đến 2 $ 50 (Tùy theo giá dạo khi Nam-nhớn lên xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1 $ 80

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ . . . . . 4 $ 45

Độ 0 $ 10 đến 0 $ 80

Sản lọ. . . . . 24 $ 50

Độ 2 $ 00 đến 4 $ 50

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 $ 60

Độ . . . . . 1 $ 80

LE SIROP D'RÉSOCODEINE BYLA

Thuốc ho-ra-do bổ phổi

Một lọ . . . . . 11 $ 60

Độ 1 $ 80

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bịnh cảm cúm, bịnh đau gân, bịnh đau đầu, bịnh cảm, và nhức mỏi thường hay hại người bất là bịnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bịnh ấy nên đến bán hiệu mua 5 viên thuốc Antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người ấy cũng biết liều.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi nhớng nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rồi nhớn nước nóng có 3 người cho nóng đến thì phải trong 24 giờ là khỏi

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Tòa án Đại-hình. — Chiều hôm nay, bồi 4 giờ rưỡi, tại Tòa-án có rất thêm lấy bốn ông bồi thẩm An-nam, hai ông thực thụ và hai ông dự khuyết để cho đủ chân hội-đồng xét việc Đại-hình trong vụ tháng chín tây này.

Những ông gặp trúng tên là :

Bồi thẩm thực thụ. — MM. Ng-v-Cửu cựu chánh tổng tỉnh Bắc-giang và Bùi-mạnh-Hợp Bắc-kỳ tư-vấn nghị viên ở Hanoi.

Bồi thẩm dự khuyết. — MM. Ng-thiện-Kế, tri huyện hưu trí. Bắc kỳ tư-vấn nghị-viên và Lê-văn-Thược, thực Nam-Sinh thân khoán ở Hải-phong.

Hội Trí-trí. — a) *Những lớp tiểu học* : Trường tiểu học của hội đã khai từ hôm mồng một đến tháng. Các lớp đã gần chật, nhưng cũng còn có thể lấy thêm được học-trò. Vậy ai muốn xin học gửi đơn xin ông Đốc trường học tiểu học (Monsieur le Directeur des Cours primaires de la Société de l'E. M.)

b) *Những lớp thành-chung* : Bởi đồng trí-sự hội định đến mười tám tháng này, bồ 5 giờ chiều, tại nhà hội quán số 59 phố hàng Quạt, truyền học sinh vào lớp thành chung. Những người muốn xin vào học lớp ấy thì phải có bằng tiểu-học.

Đơn xin phải đính theo giấy khai sinh, gửi đến cho ông Đốc lớp thành chung (M. le Directeur des cours compl. et d'adultes de la Société) đến chiều 16 thì hết hạn.

c) *Lớp học tối* : Đến tối thứ hai mười một tháng này thì lại mở lớp dạy tối, dạy tiếng Pháp và địch tiếng ta, mỗi tuần lễ học bẻ buổi, mỗi buổi độ 2 giờ một. Lớp này cốt để giúp cho những học-trò nhớn tuổi muốn học thêm tiếng Pháp và dịch tiếng Pháp ra tiếng ta. Ai muốn xin vào tập lớp này thì nên gửi đơn đến cho ông Đốc thành-chung và lớp tối. Số học trò chỉ lấy độ 50 người trở lại.

d) *Lớp chữ nho* : Lớp này mở từ năm ngoái, độ nông nực nghỉ, nay Hội đồng trí-sự định đến mồng hai tháng mười này lại mở lớp ấy. Lớp ấy cốt để các ông hội-viên tây, song những ông người bội-viên muốn đến lớp cũng được. Tập lớp ấy không phải giả tiền. Những ngài thích « bảo tồn quốc-túy » muốn thông hiểu chữ Nho, muốn cho gửi quốc văn thì nên đi lớp ấy. Ông chương giáo lớp ấy là ông Nguyễn-hữu-Tiến, tú-tài, trợ bút *Nam Phong* Ai muốn theo lớp lớp chữ nho ấy thì xin viết giấy cho ông thông thư ký hội là ông Ngô-vi-Liễn, tham-tá thư-viện phố Borgnis Desordes.

Ngoài những lớp ấy, hội Trí-trí lại lọc lục chỉnh-đốn mở một lớp giảng văn-chương ta nữa.

Hội-Trường Hội Trí-trí lại cáo

Trường Pháp-Việt Sơ-đẳng

Nay đặt tại làng Bạc-quán phủ Lạng-giang (Bắc-giang) một trường Sơ đẳng.

Ngạch học chính. — M. Quảng-trọng-Tiến giáo-học tập sự ở Quảng-yên được ngồi giả hạn một năm kể từ 1er Septembre 1922.

Ngạch thừa-phái. — M. Đào-đức-Danh thừa-phái hạng năm ở chánh Nguyên-bình (Cao bằng) nay đổi đi Hà-giang thay M. Ng-v-Ý đổi sang ngạch thứ-ký tòa Sứ.

Ngạch khán-hộ. — Các khán hộ tập sự ở Bắc-kỳ có tên sau này đã thi đỗ thực thụ thì nay được thăng khán hộ hạng tư.

MM. Đỗ-lễi-Phát, Triệu-văn-Quảng, Chu-văn-Bàn, Trần-hữu-Cương Đỗ-xuân-Phi Nguyễn-văn Vu, Trần-văn-Hội, Ng-thị-Bích, Ng-thị-Nhàn.

Thuyên chuyển. — M. Trịnh-chân-Nham, hậu-tuyển tri-huyện, trợ tá tại huyện Vĩnh bảo (Hải-dương) thì nay đổi đi huyện Tứ-kỳ (Hải-dương)

M. Ng-hữu-Sung, thông-phán hạng nhì ở Thái-bình nay đổi đi Hà-đông.

M. Vũ-Đại, hậu-tuyển tri-huyện ở Thái-bình, nay đã đi trợ tá huyện Tiên-hải (Thái bình) thay M Trần-đương-Hiền về hưu trí.

Thưởng hàm. — M. Trần-đình-Vinh lý trưởng tứ chức, quản làng Quả (Đông-ngàn, châu Moncay (Hải-ninh) được thưởng tặng cửu phẩm bá hộ.

Gian trá trong việc thi. — Các học-sinh có tên sau này vì gian trá trong kỳ thi bằng Sơ-học Pháp Việt vụ tháng sáu năm 1922 thì cũng không được ứng thi ở đâu cả

Trong hạn 10 năm :

Ng-đình-Tuấn phố Nam hàng (Nam-định); Ng-ngọc-Nhu 23 phố hàng Song (Nam-định); Lê-văn-Nghĩa làng Yên-đề, tổng Cổ-viễn huyện Đình-lập (Bắc-ninh) ; Vũ-quang-Nhơi, làng Liệt-dương tổng Đoàn-đông (Thái-bình); Vũ hay-Bình làng Dịch-diệp, tổng Phương-lỗ, huyện Trực-ninh, phủ Xuân-trường (Nam-định).

Trong hạn 8 năm :

Bùi-xuân-Yên, Bùi thảo-Diên Phố-lý, phủ Châu-cầu.

Bị xe điện nghiền. — Sáng hôm nay bồi 11 giờ có hai vợ chồng người cu-li công tải một cái xe bò gạch đi tới giữa phố hàng Gai thì bị xe-điện đụng phải người vợ vỡ đầu, còn người chồng cũng bị thương nhiều về. Hai người cùng phải khiêng vào nhà thương cả.

Cái nạn moto. — Hết nạn ô-tô lại đến cái nạn mô-tô. Chiều hôm qua hồi 3 giờ, một cái xe đạp máy mô-tô ở đường bờ sông chạy lại gần đến nhà hát tây thì đụng ngã một người đàn bà chừng 40 tuổi. Người ngồi xe cũng ngã sấp sát ít nhiều còn người đàn-bà thì bị nặng hơn. Lúc bấy giờ có một ông phán qua đó, rủng đỡ cả hai người đưng dậy. Người đàn bà không cần vào làm nhà thương.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Bị bắng. — Một đứa con trai là Trần-v-Nghĩa 11 tuổi vì đối vàng thề nào mà bị cháy cả bụng phải khiêng vào nhà thương.

Trộm nhiều quá. — Kẻ trộm vào nhà M. Ngu-ễn-đăng-Toàn ở Bạch lộ cậy hòm ăn cắp mất 51 p 00 và rất đỗ tư trang giá 45 p.

Tên Trần-quang-Bết bị bắt được mang một cuộn xợi chực bán cho mấy người lái đò thì đã phải tống giam.

Tên Ng-v-Lai và Đỗ Minh bị bắt được quả tang ăn cắp hai thùng chè tàu giá 16 p. ở tàu *Pưng an* thì nay đã phải tống giam.

Xét ra tên nào đã bị năm lần cản đi

Đi hải ở Pháp về. — Hai cô con một người lính tập ta từ trận ở Pháp đem về hòm nọ thì ngày 11 Septembre vừa rồi đã đưa xuống tàu thủy đề chở về Kiến-an.

BẮC NINH

Khuyến-học hội. — Tòa trị-sự hội Khuyến-học tỉnh Bắc-ninh có lời kính đạt các bực quan thân, sĩ, thứ trong hàng tỉnh và các vị quan lại, công, thương nguyện quán Bắc-ninh mà hiện trú ở các tỉnh khác biết rằng hội chúng tôi được phép thành lập từ 20 Octobre 1921. Chủ nghĩa là để khuyến khích các việc văn-học và nghệ thuật, điều lệ hội đã đăng tạp-chí *Nam-phong* tháng Août 1922 số 58. Các quan tại, thân hào toàn tỉnh, có đề mắt, các Pháp quan cũng nhiều ngài nhận chân danh dự vào hội.

Hội chúng tôi có đại-lao hàng tỉnh mở ban học thư ký, duy những quy-thức về chánh trị và cải-lương. Kỳ thi tháng bảy tây này được 42 người đỗ, có bằng cấp tốt-nghiệp.

Vì có hội viên mỗi ngày một đông và ban thư-ký nhiều học-trò quá, nên hội chúng tôi muốn tìm cách cho hội được vinh viễn lâu bền, thì chẳng gì bằng phải có nhà hội-quán làm cơ sở đã. May thay, chúng tôi mới mua được cái nhà số 54, ở giữa tỉnh phố, giá 3.500 p. Chúng tôi lấy tiền quỹ hội và tiền quyên các hội-viên đã gửi được 1.500 p. Hội-đồng trị sự chúng tôi còn phải ứng tạm số thiếu, về lại sau này lấy tiền đến mở món độ 1.500 p. nữa để chữa lại cho thỏa lẽ.

Chúng tôi giải bày như thế, xin các ngài vì việc công ích nơi cố-hương lấy lòng sốt sắng mà bền giúp cho giáo-dục, để cho công việc đang bồi-đắp này được thập phần hoàn bảo. Hội Khuyến-học tức là cái biểu hiệu của con đường văn học tỉnh nhà, sau này nó được trường cửu rực rỡ thì đều là công-trình chung của tất cả hàng tỉnh, chúng tôi chỉ vì đại-nghĩa bước phải bày tỏ ra đây, xin đồng chí chư quân-tử lượng cho.

Sau này chúng tôi dâng số quyên của các hội-viên trong hội, và khi nào các số quyên của 10 phủ huyện hàng tỉnh thu xong, cuộng tôi sẽ lần lượt lục đề ra lên các báo chương, của khắc các ngài vào lòng giám giáp cho hội chúng tôi bao nhiêu, thì xin gửi mandat cho ông Phùng-huy-Bích, chánh thư ký của hội, khi nhận được tiền thì chúng tôi gửi biên-lai liền các ngài ngay và chúng tôi đồng các bảo đề cảm tạ tấm thịnh-tình ấy.

Số quyên của các ông hội-viên hội Khuyến-học tỉnh Bắc-ninh :

Cụ Thiều-bảo Mai-trung-Cát, 30 p; cụ Tổng-đốc Nguyễn-Bách, 50 p; quan Án-sát Ng.-đình-Tiếu, 15 p; quan Lãnh binh Ng-ngọc-Đại, 10 p;

MM Vũ-duy-Trinh 100 p, Phùng-huy-Quang-Tiến 100 p, Phùng-huy-Bích 20 p, Ng-văn Bình 20 p, Phan trọng-Thông 20 p Trần-văn-Biên 15 p, Ng-thế Uông 15 p, Trương-Du 15 p, Vũ-v-Đức 10 p, Ng-thức-Quỳnh 10 p, Ng-v-Đề 10 p, Trần-đức-Xuân 10 p, Phạm-v-Cửu 10 p, An-v-Tác 10 p, Lưu-kế-Huy 10 p. Trần-mạnh-Hiến 10 p, Ng-đình-Tứ 10 p, Nguyễn-trọng-Doanh 10p, Phạm-trọng-Thiều 10 p, Lê-bành-Thiệp 10 p, Hoàng-đình-Phú 10 p, Trịnh-quang-Kỳ 10 p, Trần-v-Liễn 6 p, Ng-đình-Trứng 6 p, Ng-v-Thi 6 p, Ng-trọc-Yên 5 p, Lê-đức-Lan 5 p, Vũ-v-Khang 5 p, Ng-v Long 5 p, Ng-v Tích 5 p Emile-Brunswick 5 p, Đoàn-đức-Phối 5p, Ng-mạnh-Trác 5 p, Trần-đức-Bích 5 p, Lê-bảng-Du 5 p, Ng-ngọc-Sơ 5 p, Trần-tử-Thoại 5 p, Ng-v-Hòa 5 p, Ng-Trác 5 p, Ng-văn-Chung 5 p Ng-đình-Ủy 3 p, Ngô-v Chi 3 p, Ng-đình-Tiến 3 p, Trương-trọng-Cung 3 p Maître-Tiên 3p, Vũ-v-Hải 3 p, Ng-v- guyên 3 p, Ng-đức-Kỷ 2 p, Ng-Thục 2 p, Ng-đình-Phú 2 p, Lê-như-Bích 2 p, Ng-kim-Việt 2p, Phạm huy Lượng 2 p, Trần-như-Ngọc 2 p Ng-văn-Tập 2 p, Ng, tế Khương 2 p, Kiều Tường 2 p. Bùi-v-Thập 2 p, Triệu-đức-Khoa 2 p Ng-v-San 2 p, Trần-phan-Long 2 p, Hà-quang-Kỷ 2 p, Trần-v Hợp 2 p Ngô-thế-Loan 2 p, Ng-thế Chấn 2 p. Ngô-thế-Sảng 2 p. Ng-v-Dưỡng 2 p, Mai-trung-Quảng 1 p Ng-v-Toại 1 p, Lê-trung-Lô 1 p. Phạm-gia-Thụy 1 p Ng ái-Lan 1 p. Trần-trọng-Cửu 1 p, Tôn-thế-Hoàng 1 p. Đào-trinh-Cự 1p.

Ba người ngoài hội là :

1° Nguyễn Hà-đông Tổng-đốc Nguyễn-Toàn phu-nhà 70 p ; 2 Hội Đức-phong Thể dục Bắc ninh 40 p ; 3 M. Ng-v Tập, Haiphong 40 p.

Khuyến-học-hội, lai cáo

LẠNG GIANG

Chưa có thầy dạy học. — Xã Hoàng-bà là một xã lớn trong tổng Đào-quán. Trước kia những trẻ phải lên mãi trường Tiên học ra đến hơn 2 kilomètre cho nên cứ vừa rồi thầy Lý xã ấy là người am hiểu về sự ích lợi chữ quốc ấm, nên đã bết lòng lo toan mở ra phép quan trên lập riêng trường ở trong xã để các trẻ học cho tiện. Quan vừa cho phép thì thầy Lý bèn bỏ về lo liệu ngay để đóng bàn ghế, sắm đồ-đề, sách vở ... Bây giờ trường đã sửa sang hợp phép và đồ đạc cũng sắng sàng như trường nhà nước mở cho mà không biết sao chưa thấy có thầy về dạy vậy nên có mấy lời nhờ ở Báo-quán đăng cho để quan trên biết mà trông lại liệu lòng nhiệt thành của thầy Lý và các nhà có con đương mong đợi có thầy về để cho con được đến trường mà học tập, mong thay !

Lục-Liễu Ngoạn lai cáo

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Vụ đoạt tử sát giết người giữ kho. — Từ ngày vụ giết tên Côn gác den đặng lấy bọc đồ trong tử sắt đề bạc ra đến nay, thì phần nhiều ai cũng nghĩ cho người trong sở ấy làm việc đó, chớ không ai dám xa.

Theo tra xét của quan Bồi thẩm thì nội trong đêm xảy ra vụ ấy, có 2 chuyến xe-lửa, chuyến đi chở cát Chợ lớn, một chuyến của hội Biên-hòa Forestière đi Biên-hòa. Nên quan Bồi thẩm dạy phải tra xét hai chuyến xe lửa ấy cho lắm, nhưng mà chẳng lời ra mối mang chi rào.

Đến ngày 13 thì, các người nông phu đang cấy mạ lại thấy ở dưới sông Avalanche (Thị nghè) vì lúc ấy nước ròng lối ra một cái tỉ sắt. Nào liền đó bọ cho sở Mật-thám hay.

Tìm ra được cái tỉ sắt rồi thì quan Hội-thẩm quả quyết rằng lúc giết tên gác-đen Côn rồi, thì bọn ăn cướp đó nó chở tỉ sắt ấy bằng xe-lửa. Không thì bằng xe lorry là vì nếu chúng nó chở bằng xe tay thì thế nào mà người lối xóm không hay được. Còn nếu nói chở bằng lorry thì cũng không lẽ, là vì phải đi ngang qua ba cái cổng thì làm sao bọn giết cổng xe-lửa lại không biết ấy vậy cho có một lẽ mà bọn ăn cướp chở bằng xe-lửa.

Vậy xe-lửa 1001 của hội Biên-hòa forestière thì ở Saigon đi hồi 10 giờ 50, còn theo lời quan thầy mở xẻ nói thì tên gác-đen bị giết hồi đó chừng 10 giờ. Nên bọn đi chuyến xe lửa đó cả thảy đều bị nọi người ăn cướp chở bằng xe-lửa

Đến xe-lửa 1001 của hội Biên-hòa forestière thì ở Saigon đi hồi 10 giờ 50, còn theo lời quan thầy mở xẻ nói thì tên gác-đen bị giết hồi đó chừng 10 giờ. Nên bọn đi chuyến xe lửa đó cả thảy đều bị nọi người ăn cướp chở bằng xe-lửa.

Bởi tên sếp tranh (chef de train) thì va nói trong đêm ấy va không thấy, không nghe việc gì cả. Hỏi tên coi máy thì bạn đến nó nói đến ấy nó không có làm, nó đi chơi với hai tên lính lính ở trên làng Trảng bom. Nhưng mà trong số ghi công làm đêm, thì thấy có tên nó Công có hỏi hai tên xiết thắng.

Các việc ấy hỏi rồi bỏ qua, nên mấy tên ấy ngồ là xong xuôi rồi, chẳng đề sáng hôm kia bị chúng bắt dẫn đến quan Bồi-thẩm.

Hỏi tên đầu thì tên coi máy và tên chụm lên đầu thì lối rập rằng đêm ấy chúng nó đi xe. Nghe qua câu ấy quan Bồi thẩm liền sanh nghi, là vì hôm nọ bọt hỏi tên coi máy thì nó nói nó mắc đi chơi ở Trảng bom, với hai tên bạn nó. Ấy vậy giữa đêm tà lối đuổi rồi đó ! Nên quan Bồi-thẩm dạy đem giam tên coi máy, hai tên chụm lửa, hai tên xiết thắng và tên sếp-tranh.

Trên kia đã nói việc giam mấy tên làm lửa và nội bọn. Nay xét lại thì chắc là tên coi máy và mấy tên làm lửa ấy đồng lõa trong vụ nầy. Vẫn ai cũng biết đều xe lửa cái nào cũng có một cái máy kêu là Indicateur enregistreur de vitesse et de distance, coi đó mà biết đi chậm mau hay xe gấn. Mấy nhà thợ máy có nói rằng cái máy ấy cần ích lắm, nếu nó bư thì phải kêu thợ chuyên môn ai sửa. Bởi vậy cho nên đầu xe lửa của hãng Biên-hòa Forestière cũng có cái máy ấy, nên xét trong đó thì tỉ ấy khi đầu xe lửa kéo xe 1001 thì trong cái máy ấy, người ta thấy từ Saigon về Gò vấp xe chạy không chừng, khi chậm khi mau. Cái quọc chỉ dấu là chạy mau quá mà gặp hay là chậm quá không thể nói.

Cái hình đó chỉ rằng xe chạy chậm lối qua cầu Avalanche, từ Saigon về Gò vấp cho đến 35 phút đồng-hồ, chỉ như mọi lần chạy thường mà tới sớm hơn nữa.

Bộ bao nhiêu thì đã thấy chỗ nghi rằng tên coi máy cũng đồng-lõa. Mấy cái đầu ngưng đó chỉ cho là xe nó đi chậm đặng lên chỗ nào vắng mà ngừng, chắc là đem tỉ sắt lên xe rồi chúng nó phá ở trên, rồi đến chừng chạy chậm ở lối cầu Avalanche là đặng xô xuống sông. Liệu rồi đó xe mới chạy mau, chạy mau rồi lại chạy chậm, lấy đặng coi chắc rằng liệng xuống ngay xuống sông không.

Chuyện nầy rồi đây cũng lòi ra hết.

Bà Isis ở Haiphong

Trong ba ngày thứ hai thứ ba và thứ tư 11-12 và 13 Septembre này bà Isis sẽ ở Haiphòng nhà Hôtel du Commerce.

Giờ tiếp các qui khách :

Buổi sáng từ 9 giờ đến 11 giờ 1/2.

Buổi chiều từ 2 giờ 1/2 đến 6 giờ 1/2.

Đến ngày thứ năm 14 Septembre này bà lại lên Hanoi trọ ở Hanoi-Hôtel, phòng số 11.

Lần này bà chỉ ở Hanoi có một tuần lễ nữa mà thôi.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến bổn-quán, thì cho biết rõ số in ở tờ giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm sổ tiện kiểm. Kẻo các ngài thường hay kỷ tên cẩu tả, hoặc tiên quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bổn-quán không biết ai mà trả lời.

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mới xuống tại Haiphòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi để gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Quý-khách biết.

Marque "LION"

NAM-TÂN
86, Boulevard Bonnal, 86
HAIPHONG

3002

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem báo thấy có đánh các hạch bằng đỏ đến kỳ sẽ mua tại mua 5 hiệu thuốc khác, sau nhớ mua lấm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bố ba chương mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Bọn kính,
Ed. MONTÈS
54 Rue Paul Bert Hanoi.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, thì đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cả giấy quán báo, nhưng lại thế nào thì hiểu rõ rằng về đây, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được để chi thù giấy quán khác

Vì số ai không gửi tiền theo thì số đã nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN NHIÊN

Tối thứ tư :

NHẮN NHỤC BÁO PHU THÙ

Tích hát này chẳng thì bao-ngược lập mưu giết người ta, mà sợ thì kiếm kẻ cứu, thành ra sự sau cảnh-ngộ mới người một khác.

Tối thứ năm :

NGHĨA TRỌNG TAO KHANG

Giản đời bạn sang đời sợ, tích hát này là một cái gương chói lọi cho những kẻ có tình ấy.

Tối thứ năm :

NGHÌN VÀNG MUA LẤY THẦN CƯỜI

Vua Ủ vương chỉ vì say mê Bao-tự, mà tìm hết cách cho nàng phải cười, cũng vì trận cười ấy mà mất thành mất nước.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 13 đến thứ ba 19 Septembre 1922

TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI

Bắt đầu hôm ngày thứ năm và chỉ nhất nhớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »

Hồi I, và II

Nghỉ

Hồi III và IV

« CON PHƯỢNG MÁI CON »

CUỘC ĐIỀM-BINH LÊ CHÍNH-CHUNG Ở LONGCHAMP

Hài hước cười

CHÀNG CHARLOT ĐI CHƠI

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 **PAO-VA** 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

就 入 竹 牌 門 各 蒲 行 內 可 來 東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tối như : ngọc-thạch, hồ-phách, mật bạc cùng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v.v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà đủ mua cho tỉ nhiều mặc lòng, nhất luật đồi đãi, tinh giá thật rẻ.

Càng một kỳ tàu này, chúng tôi lại mới thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bạc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, bộ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.

2039

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Tu-co films của Cornell

Thương giới văn văn

Ngày 10 Septembre 1923

Giá báo

Kho Nhà-nước . . . . . 7 fr. 20
Nhà Ngân-hàng . . . . . 7 . 20

Tàu tới tàu đi

Tàu *Bông-hoi* ở Haiphong sẽ chạy đi mồng-duyên-hải trung-kỳ vô Saigon ngày 14 Septembre.

Tàu *Hoàng-la-Rideau* ở Marseille đi chạy Đông pháp và Nhật-bản ngày 25 Août.

NGÀI NÀO MUỐN THỬA ĐỒ ĐỒ THÊM VÀ MỚI RỘN THÌ XIN ĐẾN HIỆU

利 THUẬN-LỢI 順

37, phố Hàng-Mã-Mây, Hanoi

Hiệu tôi làm được và vẽ được đủ các các thứ tủ, bàn ghế kiểu tây, kiểu ta, kiểu tàu, vân vân.

NGUYỄN-VĂN-THUẬN
SCULPTEUR
37, Rue des Pavillons-Noirs Hanoi
2084

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được hiểu rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi thư nhờ mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo thì xin thì đừng gửi thư đến hỏi vô ích. — Hễ báo thì hết tiền hoặc còng một tháng thì nhớ đến mà gửi tiền cho.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON

MUA CHƠI BUÔN CHUNG SIÊU CÓ LÃI LỢI DỤNG ÍCH

Sau cuộc chiến-tranh, kim-nhung biến-động, về đường kinh-tế cần có ý thự-tác. Bởi vậy chúng tôi thuận chiều-lưu của Thế-giới, theo tùy-hướng của nhân-tâm, nên vài năm nay phàm hàng gì của Bản-hiệu đều xin bớt giá để hầu tiếp các Quý-khách. Kẻ tân vừa rồi Bản-hiệu tiếp được một thứ đồng-hồ đeo tối CỰC HỢP DỤNG CHO XỨ TA.

Vì nó : nhẹ-nhàng, xinh-đẹp, máy tốt, chạy đúng, giá rẻ, dùng được lâu, chữa không khó, dù đồ thay.

Đó là cái đồng-hồ cực tốt, giá bán chỉ có 2 $ 70 một cái CẢ TIỀN CƯỚC. Mua từ bốn cái trở lên Bản-hiệu xin chịu một nửa tiền cước, mỗi cái chỉ còn phải trả có 2 $ 55. Giá bán nhất định. Mua buôn xin hỏi Bản-hiệu (cần người đại-lý ở các tỉnh). Dã sang nhiều lắm, bao nhiêu cũng có. Nguyên chỉ có Bản-hiệu độc-quyền chuyên-lợi, cho nên về sự bảo-hành chúng tôi xin chịu trách-nhiệm trong hai năm.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, 49
HANOI
2029

TAM TỈNH Y QUÁN

Kiện thường tôi nay có thầy thuốc ấn mạch, biết thực hư bản chứng, trị bệnh một cội ngoại chín-truyền, hoàn tán cao đơn, thu lấy tinh tế, biến chuyển tiếc linh, đều nhưng cực ngày cực thường, mà tổ sống phác cần, chữa từng được khỏi mạnh thoát từ giản có lấy phải giá, ngoài công qua thì tiếp đó cho thực khỏi, xin quý-khách nhận kiện Tam-Tỉnh-Y Quán ở phố hàng Mã Mây, số mới 91, Hanoi.

Xin kể vào bệnh như sau này :

Ngài thường ngoại thần thực bệnh, thất thần-bản bản như bệnh, tiêu nhi cam khích tả lị như bệnh, sinh trị kinh niên đau quy đau tức ho lao đàm suyễn, phụ phụng cổ chương phương thấp, bất toại đau mắt mờ mộng, nam tử mộng tinh đi tinh, trẻ tinh, lậu bạch chốc, hạ cam, chí, đường mai, đau bà kinh nguyệt bất điều, khí hư huyết bất, bệnh đái, sinh đẻ.

Thuốc lậu đảo bịnh, giữ :

Một chai thuốc nước thứ	0 $ 50
Ống chút	0 80
Một hộp thuốc viên	1 00

PHONG-TÀI
HIỆU ANNAM BÓNG GIẦY
Số 43, phố Jules-Ferry (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp ! giá rẻ !
Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu.
2082

CHEVEUX
Petrole HAHN
DẦU XỨC TÓC THƯỢNG HẠO HẠNG :
Dùng nó sạch dầu — Mượt tóc
Tốt tóc ra — Hết gầu
Các quí-khách đến thọ bát xin cứ bảo xức thứ dầu này
Chai thật đẹp. . . . 1 $ fr. 50
Chai lớn . . . . . 0 . 00
Chai nhỏ . . . . . 0 . 75
Hoa sen chai thì được giá hạ
BÁN TẠI :
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
(Nhe Cô-đa cũ)
Trên gác có bầy cỡ chai
2074

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Tổng Đốc-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 94

HÓA-HỌC CHẤT
Các thứ thuốc theo Tây-y

THUỐC ĐAU MẮT
Le BONNET-CARD, vị nào thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông GOLBS để chữa các bệnh
SOLUTION R. GOLBS
2 $ 50 một chai
Thuốc hay lắm — Bệnh dùng thuốc này phải uống cho đến hết mới khỏi — Thuốc rất mạnh

Goutte « RÉTABSIMATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ óc, làm tăng-sức, mỗi một không khỏe làm cho ăn ngon

Máy thứ bán-hiệu bày bán :
Các thứ thuốc nước đóng lọ và để tiêm vào da như thuốc số CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 0 $ 10, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho số SIROP PECTORAL dác-số, số mũi
Thuốc tạo chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nắng — 2 $ 00 lọ 20 viên
thuốc thực — 0 . 90 một chai
... chóng cho những ai mới mắc có triệu chứng
... thuốc này chữa khỏi rất mau, không
... thuốc nào bằng. Thuốc này có thể dùng
... mà không sợ gì cả.

Goutte « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh làm ho khan : Kinh nguyệt không đều, hay khan tiếng, nói nhiều mệt nhọc, đau ngực, ho gà, nắng thuốc này đỡ mau hết. Hễ uống là thấy hiệu nghiệm tức thì liền.

ĐỒ BUỘC THUỐC
có đủng cụ trị-nghiệm hóa-học

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-ảnh, 60-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-ảnh, hiệu Citrate và thuốc Bromure
Bán chịu và bán-bạc lẻ
Giảm giá và thêm tổ
« THUỐC-DÉRÉ »
1 $ 00 một chai 1/4-litre
Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ, uống thuốc này thì nó sẽ tiêu hết, không cần phải kiêng gì cả. Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mới chắc khỏi hẳn được ; thuốc này rất hay, rất gọi : ai chẳng tin gì đến ai cũng tin, lại bỏ các nhà người có nghề. Nhiều đứng thuốc nào trong mới thuốc này nhưng khi nào mới chắc lưu lưu. Giá có 0 $ 50 một chai mà thôi.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lận (Blennorragie) thì ai cũng biết, bệnh ấy không khéo thì nó hóa ra một thứ bệnh nặng là bệnh kéo (prostate), nghĩa là nó sưng một cái bạch ở dưới bàng quang. Người bị lậu đã thành bệnh thì thường muốn đi đại tiểu tiện mà không đi được, hay mỏi đái, đau lưng, đi cũng đau ngồi cũng khó mà nhất là khi ngồi xe thì lại bội phần nữa. Khi đi đại tiểu-tiện có vật thì ra một thứ phân lỏng hơi vàng vàng mà mủ cũng có khi lại đính một tý máu. Sự đó là thường bởi muốn đi tiểu tiện mà hóa sinh ra thế.

Cái chứng bệnh ấy có thể chuyển sang bệnh nặng đến nỗi làm yếu đi và mất sinh con để cái nữa. Xem khi, thuốc ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là rẻ, ấy cũng là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* có làm cho khỏi mắc phải bệnh lận kéo, hay những chứng bệnh khác nữa trong khi ăn lậu. Thuốc *Santal Monal* này làm cho nước tiểu thành ra xanh, và có những tính chất riêng về rất bổ, lắm vào nước tiểu để rửa những vật độc ở bàng quang, nhờ thế bệnh lận tức thì khỏi hẳn và không sợ bệnh gì sinh ra được nữa.

Vậy thì khi mới mắc bệnh lận phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng bào-chế ở đâu có bán cả.
2068

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thơ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo tối ăn ở của người Âu-châu

Bản-quán thừa tiếp các quí-khách Tây-Ân và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tích cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán
2043

Một tin mừng cho các hiệu xe

Công-ty công xa « SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS », 7, Boulevard Rabelais, Hanoi, mới có hàng bảo Pháp nang nhiều lắm. Bán lạ lời 50 %, xin tùng ở 5 hiệu như sau này :

	mỗi chiếc	Trước bán	Bây giờ
Trục xe cao su	mỗi chiếc	25 $ 00	14 $ 00
Vành bánh khoan rồi	— đôi	12 00	6 00
Tay bao cả mũ ốc	— trăm	12 00	3 00
Dép cây	— đôi	18 00	9 00
Vỉ cả cuống-rông 1 m 20	— thước	3 20	2 00
Vỉ để đồng tre	— thước	3 00	2 00
Lốp M chelin	— đôi	15 00	13 00
Ru a bếc elin	— đôi	6 00	4 50

Các nhiều thứ hàng nữa cũng có lợi giá, nhưng nếu bạc xuống dưới 7 francs thì lợi tính giá khác.

Cứ viết thư hỏi : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI BỘI
55 7, cạnh trường Y viện — Giấy nói số 7 .
2008

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Hely-Haiphong

Nên cẩn thận : Giống tối thành-thực nếu qui khách biết rằng chúng tôi mới tiến-cử với quý-khách phân-lân nhân tạo trở đem về nhà đất nói để làm phân-phốt (phosphate) giá cả bán và hàng-giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phân-phốt-phát bao giờ cũng-nhờ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào như bằng.

Vậy các qui khách thì nên phân-phốt, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt-phát giả, vì nếu cần thật đến bao phân-phốt ra-tem, nên thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà nghi hoặc là giả thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Song nên ai khi được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi có thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này :

38 $ 00 một tấn (ta tonne de 1000 kilos) hiệu « PH. 19 38 ».		
32 , 00	—	— hiệu « PH. 5 ».
30 , 00	—	— hiệu « PH. K ».

Phốt phát hiệu « PH. 19/38 » rất bổ-ích trồng đủ thứ.
Phốt phát hiệu « PH. 5 » để bón ruộng đất ngọt. Rất phốt phát hiệu này thì nhỏ bớt hột phốt-phát hiệu « PH. 19 38 ».
Phốt phát hiệu « PH. K » để bón ruộng đất nhẹ. Đất mặn thì lợi cũng tất tốt.
Phốt phát hiệu « PH. K » này là một thứ phốt-phát chúng tôi mới chế ra có chứa lẫn một-tỷ-lệ bột Potasse (Kali-sulfate) ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. K » này mà bón cho thứ rau (Légumes) nhất là bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Hễ một mẫu rải bón hết 200 cân tây rải trước năm mười ngày rồi bắt đầu cũng được hay cây trước năm mười ngày rồi rải phốt-phát cũng được.

MÙA LÚA SẮP TRỒNG. Bạn gửi thăng (tau en juso vide) hãy cứ tên là tiền mà đem tới giá lợi tính-nhẹ ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một bảo chi (0$10) bảo bao rách và hơi thăng thì chúng tôi không mượn nữa.

Các qui khách cần hỏi gì điều chi phải có kèm cái giấy nhãn ; tôi sẽ trả lời ngay ở Hải-Lý Haiphong, chẳng tôi xin tiếp, hay gửi giấy đến nhà chẳng tôi xin sẽ giải lời ngay.

No 283

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỒ-MỤC *dịch thuật*

Chẳng may năm ấy người mẹ tạ-thế, qua năm sau *Lý tri-đao* cũng bị bệnh mà tạ-thế. Mẹ con *Bàng-phác* phải sang hộ-tang, rồi đem *Tường-vân* về nhà nuôi. Chưa được bao lâu, người vợ *Bàng-phác* cũng tạ-thế, người vợ *Bàng-phác* là *Mao thị* cay-nghiệt bạo-ngược công việc trong nhà bắt *Tường-vân* làm cả, lúc nào thư-nhàn thì lại bắt nàng ẵm em bé cho mình.

Nàng *Tường-vân* nghĩ mình số-phận chẳng ra gì, cũng đành nhẫn-nhục mà làm-lụng. Khi nàng *Tường-vân* đã 19 tuổi, *Bàng phúc* muốn tìm một nhà phú-hộ để bán nàng làm thiếp, nhưng chưa tìm được nơi nào.

Một hôm, *Bàng-phác* trông thấy ở yến-tiệc tìm *Mạnh-lệ-quân*, trong lòng mừng-rỡ, nghĩ thầm : nàng *Tường-vân* tài-mạo song-toàn, có thể đem nàng giả làm *Mạnh-lệ-quân* được Ta chẳng *Mạnh-lệ-quân* ngày nay không chết rồi thì cũng cải-giá. Nếu không thì năm trước *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* đánh Phiên có công, được phong vương-tước, thiên hạ ai chẳng biết cả, họ *Mạnh* thực còn thế-lế, tất để tiến Kinh để tương-nhận rõ. Nay ta đem nàng *Tường-vân* giả làm *Mạnh-lệ-quân* lên Kinh tâu với triều đình, quyết được trọng thưởng. Sau này nàng được kết-thân với nhà *Hoàng phủ* thì ta đây cũng là chỗ thân-thích, quyền thế biết dường nào.

Bàng phác nghĩ đến cái sự sung-sướng mai sau, mới mừng tay hoa chân, rồi chạy toẳng một mạch về nhà nói chuyện cùng vợ là *Mao-thị*. *Mao-thị* mừng-ỡ ra mặt rằng :

— Kế ấy thật rất diệu, ta nên làm ngay !

Nói xong, liền gọi nàng *Tường-vân* vào mà bảo rằng :

— Cô-nương vào đây, tôi bàn việc này.

Nàng *Tường-vân* bước vào trong phòng mà bảo rằng :

— Anh chị gọi tôi có việc gì ?

Vợ chồng *Bàng-phác* chẳng được sự khỏe-ở, đã đổ-tróa đi rồi.

— Mời cô-nương ngồi, tôi sẽ thưa chuyện.

Nàng *Tường-vân* nghĩ bụng, nghĩ thầm : không biết cớ sao hôm nay lại trọng-đãi ta như thế này ? Nghĩ vậy, mới ngồi xuống ghế và hỏi :

— Chẳng hay việc gì, xin anh chị ngỏ lời cho biết.

Bàng-phác mới thuật chuyện cho nàng *Tường-vân* biết rằng triều-đình đang yết thị để tìm *Mạnh-lệ-quân* và mình muốn đem nàng giả dạng làm *Mạnh-lệ-quân* để cầu sự phú-quí.

Nàng *Tường-vân* nói :

— Nàng kẻ hèn-mọn thì nói thế nào ?

Bàng-phác nói :

— Nàng cứ nói là hai thầy trò cải dạng nam-trang, đi đến phủ *Vũ-xương*, gặp ông *Lý tri-đao* nói làm ngoại-tổ, đem cớ mà nói. Sau nhân xem bị bệnh, bà kể-mẫu biết rằng con gái, vậy vẫn phải nói đối là con gái họ *Chương*.

Nàng *Tường-vân* nói :

— Cũng may việc ấy thành-thực, sự sung-sướng, ta đây được hưởng, mà có tội-lỗi gì thì để cho *Bàng-phác* phải chịu, ta có lo chi ! Qua ngày hôm sau, nàng *Tường-vân* bè sức điểm-trang, vợ *Bàng-phác* là *Mao-thị* lại đem mấy bộ áo mới ra để cho nàng mặc, trông nàng, bấy giờ, có phần lại xinh-đẹp hơn bội ngày.

Vợ chồng *Bàng-phác* mừng thầm, cùng nhau lên kiệu đến trước huyện-đường. Khi người ở nhà báo với huyện quan, xin đưa *Mạnh* tiên thư vào yết-kiến. Huyện-quan bấy giờ họ *Liêm*, ông báo có *Mạnh* tiên-thư đến, tức khắc cho vào.

Khi *Bàng-phác* đưa vào hai kiện, *Liêm* tri-huyện cầm cho, rồi hỏi rằng :

— Sao nàng người lại lấy được *Mạnh* tiên-thư ?

Bàng-phác bèn nói :

— Nguyên chồng tôi có một người cậu tên gọi *Lý-tri-đao*, thời vợ chồng đều ngót 5 tuổi mà chưa có con-cái. Hồi 4 năm trước gặp một chàng thư-sinh. Chàng thư-sinh đi thi thất-cử, nói là đồng-họ *Chương*, quê ở *Vân nam*, muốn người cha bị tội oan phải giam-ngục, cho nên hai thầy trò đem nhau đi trốn, chưa biết nương-tựa vào đâu. Người cậu tôi thấy vậy, nhận làm ngoại-tổ đem về nhà nuôi. Chưa được bao lâu thì chàng bị bệnh, lộ chiếc giấy thân ra, người cậu tôi biết là con gái, mới hỏi sự-tình thì nàng nói dối là con gái họ *Chương*, nhân-tiện tâu-xuất, vậy hai thầy trò phải cải dạng nam-trang mà trốn đi. Người cậu tôi thấy nàng tính-tình, nhã-nhặn tao-nhã, vậy hai thầy trò làm ngoại-tổ nữ, bấy giờ hai thầy trò lại cải nữ-trang. Con nữ-tỳ *Vinh-lan* thấy nhà cậu tôi thanh-đạm, lại bỏ trốn đi. Cách một vài ngày, hai vợ chồng cậu tôi tự thế cả, thấu-nhân tôi đem nàng họ *Chương*, về nhà nuôi, mới được hai năm nay. Vừa rồi, thấy tờ yết-thị tìm *Mạnh* tiên-thư, nàng mới nói cho biết nàng là con gái quan Binh-bộ thượng-thư *Mạnh-sĩ-nguyên* tên gọi *Mạnh-lệ-quân*, tức là vợ Trung-hiếu-vương đó. Chúng tôi không dám giấu diếm, phải thưa hiệu đưa nàng tới đây, hiện để chờ ở ngoài cửa huyện.

Liêm tri-huyện mừng rỡ, truyền mở cửa giữa để đón vào. Khi nàng *Tường-vân* vào tới nơi, *Liêm* tri-huyện trông thấy nhan-sắc xinh đẹp, cử-chỉ tri *Mạnh* tiểu-thư thật, liền mời tiểu thư ngồi ghế, rồi *Liêm* tri-huyện và *Bàng-phác* ngồi ở gian bên. Gia-đồng pha trà mời nàng.

Liêm tri-huyện hỏi nàng *Tường-vân* rằng :

— Năm trước Trung-hiếu-vương bỏi triều, khắp thiên hạ ai cũng biết tiếng, sao bấy giờ tiểu-thư không chịu nhận ngay mà lại để chậm trễ đến bấy giờ ?

Nàng *Tường-vân* nói :

— Khi trước Trung-hiếu-vương bỏi triều, tôi còn muốn đó xét xem chàng là người có tình hay không ? Nay thấy yết-thị tìm tôi, tôi chắc là chàng nghĩ đến tình xưa, tức chàng thiên-tử, cho nên mới có lệnh ấy. Nếu không yết thị tìm thì tôi đành nương-náu ở nhà thân-thích, quyết không bao giờ chịu nói vậy.

(Còn nữa).